

4^e Kleurhistorisch Platform 7-6-2006

met Bouwhistorisch Platform

1. Bart Klück - De buitenhoek van het Duitse Huis in Utrecht, circa 1350

De eerste spreker van deze middag is Bart Klück. Hij geeft een overzicht van de bouwgeschiedenis van het Duitse Huis en bespreekt de resultaten van het bouwhistorisch onderzoek en de restauratie. Tijdens de restauratie enkele jaren geleden is oud pleisterwerk in het zicht gekomen met dezelfde samenstelling als de metselspecie van de voegen tussen de bakstenen. Klück wijst op kraslijnen in het natte pleisterwerk, die zijn getrokken om een illusie van hoekblokken op te wekken. Ook vestigt hij aandacht op dun aangebracht pleisterwerk met rode verfsporen vlak naast de scherp omlinjnde witte hoekblokken. Tenslotte gaat de spreker in op zwarte lijnen, die zijn aangetroffen in spitsboogvormige vensternissen. Zwarte lijnen in de nissen zijn volgens Klück te interpreteren als schilderijen van traceringen. De gevel was oranjeroodbruin geschilderd en voorzien van witte voegen.

2. Ronald Glaudemans - Kleurgebruik bij de St. Janskathedraal in Den Bosch

Ronald Glaudemans geeft een lezing over een onderzoek, waar ook Stichting Restauratie Atelier Limburg bij betrokken was, naar kleurgebruik bij de St. Janskathedraal in Den Bosch. Tijdens het onderzoek zijn talrijke resten oorspronkelijke pleisterlagen, kleurige afwerkklagen en witsellagen gevonden in de originele delen. Het is bijzonder dat deze afwerkklagen zijn aangetroffen omdat in de loop der jaren veel vlakwerk en ornamenten zijn vervangen, met name bij de restauratie van 1922-'33. Hoewel al langer verondersteld wordt dat het gebouw oorspronkelijk een kleurig aanzien bezat, levert het onderzoek waardevolle en specifieke informatie op over de afwerking van architectonische elementen als balustraden, nissen en beelden in een bepaalde periode. Tijdens het onderzoek zijn verflagen aangetroffen die voor 1620 kunnen worden gedateerd, maar ook verflagen die zelfs vóór 1400 zijn aangebracht.

3. Harriën van Dijk - Hinthamerstraat 138 's-Hertogenbosch

Harriën van Dijk, die al eerder sprak op een van de platforms, geeft een lezing over een onderzoek naar het pand Hinthamerstraat 138. Dit pand bestaat uit een voor- en achterhuis van laatmiddeleeuwse oorsprong. Naast dendrochronologisch onderzoek en onderzoek van de bouwhistorische structuren vond ook uitgebreid interieurhistorisch en kleuronderzoek plaats door afdeling BAM van de gemeente 's-Hertogenbosch. Door het interieuronderzoek is er niet alleen meer inzicht verkregen over de afwerkingen in het interieur, maar ook in het bouwhistorisch onderzoek. Veronderstellingen en dateringen konden met de nieuwe gegevens worden genuanceerd.

De grootste vondst in het pand zijn de gespaard gebleven laatgotische muurschilderingen met ranken en dieren, ondermeer in de achterkamer op de begane grond, die vergelijkbaar zijn met schilderijen in de Sint Jan. De rankenschildering is overschilderd met een tweede muurschildering: prachtige,

vroegrenaissance cartouches met een tekstvak, gedecoreerd met beslag- en rolwerk en twee mannenhoofden.

Uit bronnenonderzoek is gebleken dat er circa 100 jaar een interieurwinkel in het pand was gevestigd. Onderzoek naar de verschillende bewaard gebleven interieurelementen heeft aangetoond dat in de winkel ondermeer kleurpigment werd verkocht. Ook zijn verschillende meubels-, behang- en tapijtcatalogi tevoorschijn gekomen uit een dichtgespijkerd kastje onder de trap. Al met al een bijzonder pand waar nog lange tijd onderzoek zal worden gedaan.

4. Elsbeth Geldhof - De paardenstal (1904) van de Spijkervetpanden in Steenwijk

De vierde spreker van deze middag is Elsbeth Geldhof. Zij vertelt over een kleurhistorisch onderzoek naar de paardenstal van de Spijkervetpanden in Steenwijk, dat zij heeft verricht namens het Bureau voor Bouwhistorie en Architectuurgeschiedenis. Dit complex van panden bestaat uit het herenhuis van L. Spijkervet uit 1900-'01 in neorenaissance en art nouveau stijl, een pakhuis annex koetshuis en stal en bijgebouwen. Het kleurenschema, rode baksteen en groene blokken in strekken, komt ook terug in het stalgebouw. In het luxe ingerichte stalgebouw bevinden zich verschillende onderdelen met gesmede, zinken en gepolychromeerde details.

Behalve kleurhistorisch onderzoek heeft het bureau ook naar de bouwhistorisch onderzoek verricht, waardoor verschillende disciplines elkaar konden aanvullen en een extra waardevolle en verdiepende dimensie is verkregen.